

Diplomaten som blev dissident:

”Israel borde ta varning av den sydafrikanska apartheidregimens kollaps”

EFTER ATT LOJALT ha tjänat sitt land i 35 år hade den israeliske diplomaten Ilan Baruch plötsligt fått nog: han sa upp sig, före sin pensionering. I ett brev till sina kollegor på utrikesministeriet förklarade han sitt beslut med att han inte längre med gott samvete kunde företräda sin regerings policy eftersom det är uppenbart att den inte är intresserad av att försöka sätta stopp för konflikten med palestinierna. I brevet avfärdade Baruch också de israeliska försöken att skylla kritiken av ockupationen på antisemitism. Han varnade för att de globala, antiisraeliska stämningarna bara kommer att fortsätta växa, tills Israel normaliserar sina relationer med palestinierna. Om så inte sker kommer Israel att förvandlas till en pariatstat, och det är inte bara ockupationen som kommer att ifrågasättas, utan Israels rätt att existera.

BARUCHS BREV LÄCKTES till medierna och vållade stort rabalder i Israel våren 2011. Utrikesministeriet gjorde sitt bästa för att misskreditera Baruch, men att avvisa kritik från en karriärdiplomat – en man som hela sitt liv befunnit sig i den politiska mittfåran – var svårare än om den hade kommit från vänstern. Baruch hade dessutom bevisat att han är patriot: under Suezkriget förlorade han ena ögat när han tjänstgjorde som stridsvagnskommendör. Precis som den i Israel så beundrade överbefälhavaren och försvarsministern Moshe Dayan har han en svart ögonlapp.

– Jag bär symbolen för tapperhet i mitt ansikte, så ingen vågade kalla mig för-rädare, säger Baruch när vi möts på ett café i Tel Aviv, ett knappt halvår efter att han påbörjade sin ”metamorfos från diplomat till dissident”, som han själv uttrycker det. Stormen har lagt sig, men



Foto: Catrin Ormestad

folk kommer fortfarande fram på gatan och gratulerar honom. Också de som inte delar hans åsikter uppskattar att han visade civilkurage och följde sitt samvete.

BARUCH BERÄTTAR ATT hans varningsklockor började ringa redan efter valet 2009 då Lieberman som nyutnämnd utrikesminister höll ett tal till personalen, i vilket han utvecklade sina åsikter om fredsprocessen. Osloprocessen har inte lett någonstans, förklarade Lieberman, och chansen att nå en uppgörelse med palestinierna under de kommande decennierna är liten. Han sade också att hans regering inte ansåg sig bunden av Annapolisprocessen, som inleddes av tidigare premiärministern Ehud Olmert och George W Bush.

– Jag ansåg att det var ett mycket allvarligt uttalande.

Baruch fick snart sina farhågor bekräftade: Netanyahus och Liebermans rege-

ring ignorerade avtal som ingåtts av tidigare regeringar och visade inga tecken på att vilja återuppta fredsprocessen.

– Under årtal lurades vi att tro att Israel är redo att ge upp de ockuperade områdena, och att den enda anledningen till att vi fortfarande kontrollerar dem är landets säkerhet. Men med den nuvarande regeringen har det hyckleriet försvunnit. Det är inte längre någon som låtsas att det är på grund av säkerheten som ockupationen fortsätter. De försöker bara ändra förhållandena på marken.

DET VILL SÄGA grabba åt sig så mycket land som möjligt, och göra den israeliska närvaron på Västbanken permanent.

– Jag tror inte att Netanyahu är en sicksackpolitiker, någon som inte vet vart han är på väg. Jag tror att han är en man med väldigt starka övertygelser och att han anser att Israel har rätt till det bibliska landet i dess helhet.

Baruch tror att Netanyahu vill behålla både Västbanken och Gaza, eller i alla fall det mesta av det, och att han kommer att göra allt för att se till att det förblir så. Samtidigt kommer han att göra allt för att bli återvald, så att han kan fortsätta att blockera en fredsuppgörelse under de kommande åren, en policy som Baruch är övertygad kommer att leda till en katastrof för Israel.

DET VAR DELVIS erfarenheterna från hans senaste uppdrag som ambassadör i Sydafrika som fick Baruch att ta det för en diplomat drastiska steget att öppet kritisera sin regering – och för en israel det modiga steget att ställa sig utanför konsensus. I sitt avskedsbrev till utrikesministeriet varnade han för att Israel borde ta varning av apartheidregimens kollaps i Sydafrika. Även om han inte vill gå så långt som att kalla Israel en apartheidstat menar han att det finns oroväckande likheter.

– Det politiska samtalet är nedsmutsat med xenofobiska och apartheidliknande element.

Ett exempel är naturligtvis diskrimineringen av minoriteterna. Och precis som i Sydafrika har den israeliska regeringen blivit mindre och mindre tolerant mot

dem med avvikande åsikter, konstaterar Baruch. Precis som apartheidregimen försöker Israel hävda sin hegemoni i regionen med vapenmakt, och precis som i Sydafrika finns det hos den israeliska befolkningen en utbredd likgiltighet inför vad som pågår på landets ”mörka bakgård”. De förnekar att de betalar ett moraliskt pris för att upprätthålla ockupationen, säger Baruch.

YTTERLIGARE EN LIKHET är den starka rädsla som fanns i det vita Sydafrika.

– De flesta som stödde apartheid gjorde det inte för att de stödde den rasistiska ideologin utan för att det såg det som en självförsvarsstrategi. De var övertygade om att apartheid tog hand om säkerhetsfrågorna och om de inte var lojala mot den politiken skulle landet stå försvarslöst mot två stora hot. De betraktade Sydafrika som den sista utposten för den västerländska civilisationen mot de afrikanska Sovjetsatelliterna. Där fanns dessutom det demografiska hotet.

Enligt Baruch var det den tidigare sydafrikanske presidenten De Klerks u-sväng som gjorde det möjligt för Sydafrika att lämna apartheid, och något liknande kommer också att krävas i Israel.

– Det skulle till exempel kunna vara att den här regeringen accepterade att de måste byta land mot fred.

Han anser också att israeler och palestinier skulle ha mycket att lära från Sydafrika, efter en framtida fredsuppgörelse.

– Det är ett fundamentalt missförstånd att tro att bara för att vi skriver under ett diplomatiskt dokument kan vi få slut på konflikten. Ett sådant dokument behövs naturligtvis men det kan bara utgöra grunden för det fortsatta arbetet.

Det kommer att krävas stora ansträngningar för att få till stånd en försoning, liknande den som skedde i Sydafrika efter apartheidsystemets kollaps. Båda regeringarna i Östra och Västra Jerusalem kommer att få arbeta hårt för att få bort rädslan, misstron och hatet som finns på båda sidor.

Men än är det förstas långt till en fredsöverenskommelse, och Baruch är mycket oroad över den nuvarande utvecklingen i Israel.

– En tvåstatslösning är inte längre bara ett alternativ – det är vår enda räddning. Utan en palestinsk stat är vi dömda. Då kommer vi att få en sydafrikansk apartheid i Israel.

Catrin Ormestad



Foto: activistills.org

Armén förbereder sig för att riva beduinbyn Al Araqib i Negevöknen.